

Briselē, 13.2.2013
COM(2013) 77 final

RAŽOJUMU DROŠUMA UN TIRGUS UZRAUDZĪBAS TIESĪBU AKTU KOPUMS

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

**par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regulu (EK)
Nr. 765/2008, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz
produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2013) 35 final}

{SWD(2013) 36 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI

par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regulu (EK) Nr. 765/2008, ar ko nosaka akreditācijas un tirdzniecības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Šajā ziņojumā sniegts pārskats par to, kā īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 765/2008 (turpmāk — regula), ar ko nosaka akreditācijas un tirdzniecības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93. Šo regulu piemēro no 2010. gada 1. janvāra. Tās galvenais mērķis ir nodrošināt, lai ražojumi vienotajā tirgū, uz kuriem attiecas Savienības tiesību akti, atbilstu prasībām, kas nodrošina augstu veselības un drošības, un citu sabiedrības interešu aizsardzības līmeni. Šim nolūkam ar minēto regulu izveido akreditācijas un tirdzniecības sistēmu.

Šo ziņojumu sagatavoja, sadarbojoties ar dalībvalstīm un *SOGS*, t. i., Standartizācijas un atbilstības novērtēšanas politikas vecāko amatpersonu grupu, un *SOGS-MSG* jeb tirdzniecības *ad hoc* grupu. Šajā ziņojumā arī izvērtēta atbilstības novērtēšanas, akreditācijas un tirdzniecības darbību, uz kurām attiecas Savienības finansējums, atbilstība ES politikas un tiesību aktu prasībām.

2. AKREDITĀCIJA

2.1. Valsts akreditācijas struktūras

Regula (EK) Nr. 765/2008 pirmo reizi ievieš akreditācijas tiesisko regulējumu. To piemēro gan brīvprātīgā darba, gan arī regulētajai nozarei. Mērķis ir pastiprināt akreditāciju kā atbilstības novērtēšanas sistēmas pēdējo kontroles līmeni un vairogt uzticību atbilstības novērtēšanas rezultātiem, vienlaicīgi reaģējot gan uz tirgu, gan valsts iestāžu vajadzībām.

Regula ievieš vairākus vispārīgus principus un prasības valsts akreditācijas struktūrām¹. Šīs prasības atbilst vispārpieņemtām prasībām, kas izklāstītas atbilstīgajos starptautiskajos standartos ISO/IEC, kaut arī dažas no tām var uzskatīt par stingrākām un tādām, kas pārsniedz piemērojamajos standartos noteiktās prasības. Tā tas ir gadījumā, kad pastāv prasība par to, ka katrā dalībvalstī jābūt tikai vienai akreditācijas struktūrai un akreditācija jāīsteno kā valsts iestādes pasākums bez komerciāliem nolūkiem un negūstot peļņu, un akreditācijas struktūras nedrīkst konkurēt ar atbilstības novērtēšanas struktūrām un citām akreditācijas struktūrām.

¹ Sk. regulas 4., 6. un 8. pantu.

Lai izpildītu regulas prasības, dalībvalstīm savās valsts akreditācijas sistēmās bija jāievieš dažāda līmeņa izmaiņas. Dažām dalībvalstīm bija jāveic tikai dažas vai nelielas izmaiņas, savukārt citām bija būtiski jāpārskata sava valsts akreditācijas sistēma. Dažos gadījumos bija jāapvieno vairākas akreditācijas struktūras. Visas dalībvalstis, kā arī EBTA valstis un Turcija, ir izveidojušas valsts akreditācijas struktūras².

Pārstrukturēšana un pielāgošanās regulai šobrīd lielākoties ir pabeigta, savukārt joprojām notiek konsolidēšana, un dažos gadījumos valsts akreditācijas struktūras joprojām jāstiprina valsts kontekstā.

2.2. Pārrobežu akreditācija

Regula nosaka, ka atbilstības novērtēšanas struktūrai būtu jāiegūst akreditācija tajā dalībvalstī, kurā tā veic uzņēmējdarbību. Tomēr trīs gadījumos atbilstības novērtēšanas struktūra var iegūt akreditāciju citviet:

- (1) ja dalībvalsts nav izveidojusi valsts akreditācijas struktūru;
- (2) ja valsts akreditācijas struktūra neveic tādas darbības akreditāciju, kurai ir pieprasīta akreditācija;
- (3) ja attiecīgā valsts akreditācijas struktūra nav sekmīgi izturējusi salīdzinošo izvērtēšanu.

Līdz šim pirmais gadījums nav īstenojies, jo visas dalībvalstis ir izveidojušas valsts akreditācijas struktūru. Otrais un trešais gadījums ir sastopams biežāk, jo ne visas valsts akreditācijas struktūras veic visas darbības.

Kaut arī ir pierādījies, ka šie pārrobežu akreditācijas noteikumi ir salīdzinoši vienkārši, pēdējos gados arvien svarīgāks kļūst jautājums par atbilstības novērtēšanas struktūrām, kuras darbojas vairākās valstīs, un arī par apakšuzņēmuma līgumu slēgšanu. Komisija, panākot vienprātību ar dalībvalstīm, ir pieņēmusi politikas dokumentu, kurā skaidrots, kā akreditācijas struktūrām šādos gadījumos būtu jārikojas, lai izvairītos no daudzkārtējām akreditācijām³. Eiropas sadarbība akreditācijai jeb "EA" (sk. sadaļu par akreditācijas infrastruktūru) tolaik izveidoja pamatnostādnes šo politikas principu īstenošanai praksē. Pēc tam, kad būs iegūta lielāka pieredze saistībā ar šīm pamatnostādnēm, iespējams, šo politikas principu īstenošana būs vēl jāpielāgo.

2.3. Salīdzinošā izvērtēšana

Salīdzinošā izvērtēšana, iespējams, ir būtiskākais instruments, lai nodrošinātu Eiropas akreditācijas sistēmas atbilstību Eiropas atbilstības novērtēšanas sistēmas kvalitātes nodrošināšanas prasībām. Veiksmīga salīdzinošā izvērtēšana ir akreditācijas sertifikātu savstarpējas atzīšanas priekšnoteikums.

² To kontaktinformācija pieejama Komisijas tīmekļa vietnē: <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/index.cfm?fuseaction=ab.main>

³ CERTIF 2009-06 Rev. 6.0. Pārrobežu akreditācijas darbības (sk. pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu).

Tādēļ, lai sekmīgi īstenotu regulu, būtiska nozīme ir stingram salīdzinošās izvērtēšanas mehānismam starp valsts akreditācijas struktūrām. Tas nodrošina valsts akreditācijas struktūru darba kvalitātes pastāvīgu kontroli, vienlaicīgi nodrošinot arī apmācību procesu ne tikai tiem, kuri tiek vērtēti, bet arī tiem, kuri šo novērtēšanu veic. Tieši salīdzinošā izvērtēšana atšķir un izceļ akreditāciju salīdzinājumā ar citiem atbilstības novērtēšanas struktūru kompetences un darbības novērtēšanas līdzekļiem. Nākamais izaicinājums ir turpmāk stiprināt salīdzinošās izvērtēšanas procesu, sekmēt apmācītu un pieredzējušu salīdzinošās izvērtēšanas veicēju pieejamību un turpināt saskaņot pieejas, jo sevišķi regulētajā nozarē.

2.4. Eiropas akreditācijas infrastruktūra

Saskaņā ar minēto regulu Komisija apstiprināja Eiropas sadarbību akreditācijai (EA) kā Eiropas akreditācijas infrastruktūru⁴. Pēc tam tā noslēdza nolīgumu, kurā sīki izklāstīti EA pienākumi, finansēšanas noteikumi un tās uzraudzības nosacījumi.

2009. gada aprīlī Komisija, EBTA, ES dalībvalstis un EA parakstīja sadarbības vispārīgās pamatnostādnes, kas uzsver to politisko apņemšanos cieši sadarboties, lai sagatavotu regulas akreditācijas nodaļas veiksmīgu īstenošanu⁵. Tās pauž kopīgu izpratni par to, ka akreditācijai ir svarīga loma Eiropas ekonomikā un ka tā ir svarīgs atbalsta instruments vairākām Eiropas politikas jomām un atbilstīgajiem tiesību aktiem. Šīs pamatnostādnes izklāsta akreditācijas specifiskos politiskos mērķus regulā izklāstīto mērķu sasniegšanai.

2010. gada jūnijā Komisija un EA parakstīja partnerības pamatnolīgumu 2010.–2014. gadam. Minētais partnerības pamatnolīgums ļauj finansiāli atbalstīt EA, lai tā varētu izpildīt šajā regulā paredzētos uzdevumus un sasniegt pamatnostādnes sīki izklāstītos mērķus. EA pasākumi, par kuriem tā ir tiesīga saņemt ES finansējumu, ietver tehniskā darba veikšanu saistībā ar salīdzinošo izvērtēšanu, informācijas sniegšanu ieinteresētajām personām un struktūras dalību starptautisko organizāciju darbībās akreditācijas jomā, pamatnostādņu materiāla sagatavošanu un atjaunināšanu akreditācijas jomā, paziņošanu par atbilstības novērtēšanas struktūrām, atbilstības novērtēšanu un tirgus uzraudzību, palīdzību trešām valstīm⁶.

Partnerības pamatnolīgums paredz iespēju piešķirt ikgadēju darbības dotāciju EA un tās sekretariāta pašreizējam darbam. Šā ziņojuma tapšanas laikā tika piešķirtas divas ikgadējās darbības dotācijas 375 000 euro un aptuveni 40 % apmērā no kopējā EA budžeta.

Minētās dotācijas palīdzēja veikt darbu saistībā ar salīdzinošās izvērtēšanas sistēmas darbību un pārvaldību, kuras ietvaros 2010. un 2011. gadā tika veikti 32 novērtējumi, tajā skaitā valsts akreditācijas struktūru iepriekšējās novērtēšanas, sākotnējās vērtēšanas, atkārtotas vērtēšanas un ārkārtas vērtēšanas, un 8 vērtētāju apmācības. Šajā jomā ir ietvertas arī darbības saistībā ar salīdzinošās izvērtēšanas sistēmas uzlabošanas vispārēju procesu, kā rezultātā tika izveidoti vairāki priekšlikumi, kuri pašlaik tiek pārrunāti.

⁴ Sk. regulas 14. pantu.

⁵ Vispārīgas pamatnostādnes sadarbībai starp Eiropas sadarbību akreditācijai un Eiropas Komisiju, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociāciju un kompetentajām valsts iestādēm. OV 2009/C 116/04. <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:116:0006:0011:LV:PDF>

⁶ Sk. regulas 32. pantu.

Turklāt EA horizontālās saskaņošanas komiteja, kā arī laboratorijas, sertifikācijas un inspekcijas komitejas strādāja pie kopējas izpratnes veicināšanas par akreditācijas veikšanu un pie atbalsta akreditācijai atbilstīgajās regulētajās nozarēs. Rezultātā tika izveidotas vairākas pamatnostādnes⁷.

EA arī ļoti aktīvi pildīja savu pienākumu sniegt speciālās tehniskās zināšanas dažādiem Komisijas dienestiem, lai akreditāciju ietvertu tiesību aktu projektos vai saistībā ar spēkā esošo nozaru tiesību aktu īstenošanu⁸.

Turklāt EA konsultatīvā padome sadarbojās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām un ir izpildījusi savu pienākumu piedalīties starptautiskajās akreditācijas organizācijās ILAC/IAF, iesaistoties to salīdzinošās izvērtēšanas procesā un dažādajās darba grupās. Tā arī ir konsolidējusi attiecības ar trešām valstīm, pieņemot EBTA un kandidātvalstu akreditācijas struktūras kā pilntiesīgas locekles un parakstot asociācijas nolīgumus ar to valstu akreditācijas struktūrām, kuras ir Eiropas kaimiņattiecību locekles. EA pašlaik ir 35 pilntiesīgas locekles un 13 asociētās locekles⁹.

Līdztekus ikgadējām darbības dotācijām partnerības pamatnolīgums ar EA arī paredz iespēju piešķirt specifiskiem projektiem paredzētas dotācijas. Līdz šim šī iespēja nav izmantota.

Sadarbība ar EA kopumā ir bijusi ļoti sekmīga. Tika ieguldītas lielas pūles, lai pielāgotos akreditācijas apstākļu izmaiņām, ņemot vērā regulas stāšanos spēkā un EA kā Eiropas akreditācijas infrastruktūras jauno lomu šajā kontekstā. Līdz šim panāktais progress būtu jākonsolidē arī turpmāk, lai turpinātu pastiprināt akreditāciju kā Eiropas atbilstības novērtēšanas sistēmas pēdējo kontroles līmeni. Tā kā ES tiesību aktos akreditāciju izmanto arvien vairāk, tas var ietvert arī EA pieejamo resursu un finansiālā atbalsta pārskatīšanu.

2.5. Akreditācija paziņošanas atbalstam

Regulā skaidri norādīts, ka priekšroka tiek dota akreditācijai kā līdzeklim, ar ko pierāda atbilstības novērtēšanas struktūras tehnisko kompetenci "paziņošanas" nolūkā saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, t. i., lai galu galā atzītu attiecīgās struktūras spēju novērtēt ražojuma atbilstību konkrētās regulas vai direktīvas prasībām.

Akreditācijas priekšrocība ir tās pārredzamība, standartizētā darbība, savukārt salīdzinošās izvērtēšanas process ir izveidots, lai nodrošinātu salīdzināmus kvalitātes līmeņus. Tas tā nenotiek gadījumos, kad paziņošana nav balstīta uz akreditāciju. Tādēļ Komisija, panākot vienprātību ar dalībvalstīm, publicēja pamatnostādnes par

⁷ <http://www.european-accrreditation.org/content/publications/pub.htm>.

⁸ Minētās darbības nav jāattiecina tikai uz Uzņēmējdarbības un rūpniecības ģenerāldirektorāta pakalpojumiem vien, tās aptvēra arī citus ģenerāldirektorātus (piemēram, SANCO ĢD, AGRI ĢD, ENV ĢD, MOVE ĢD, CLIMA ĢD). Lielisks piemērs ir darbs pie jaunās Eiropas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ETS) akreditācijas un verifikācijas regulas, kurā EA cieši sadarbojās ar ENTR ĢD un CLIMA ĢD, lai rastu risinājumu, kas atbilstu šā tiesību akta prasībām. (Komisijas 2012. gada 21. jūnija Regula (ES) Nr. 600/2012 par siltumnīcefekta gāzu ziņojumu un tonnkilometru ziņojumu verifikāciju un par verificētāju akreditāciju saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/87/EK, dokuments attiecas uz EEZ).

⁹ <http://www.european-accrreditation.org/content/ea/members.htm>

informāciju, kas būtu jānorāda, ja paziņošana notiek bez akreditācijas¹⁰. Tā kā, paziņojot bez akreditācijas, ne vienmēr pievieno atbilstīgu dokumentāciju un dalībvalstīm un Komisijai ir garāks iebildumu celšanas termiņš, paziņošanas process šādos gadījumos var kļūt diezgan ilgs un apgrūtināts.

Akreditācijas izmantošana paziņošanas nolūkā dažādās dalībvalstīs un nozarēs atšķiras. Ja dažas dalībvalstis ir padarījušas akreditāciju paziņošanas nolūkā par obligātu, tas tā var nebūt citās valstīs, kuras piemēro diezgan dažādu pieeju. Ir vispārzināms, ka 2009. gada beigās, pirms šī regula stājās spēkā, no 2249 paziņošanas gadījumiem 1089 bija bez akreditācijas, bet 1118 bija ar akreditāciju; savukārt līdz 2012. gada jūnijam no 3106 paziņošanas gadījumiem 861 bija bez akreditācijas, bet 2196 bija ar akreditāciju. Līdz ar to akreditācija veiksmīgi pilda savu paziņošanas atbalstīšanas lomu. Tādēļ saziņa starp valsts iestādēm un akreditācijas struktūru ir pamatota.

2.6. Pamatnostādnes

Komisija, panākot vienprātību ar dalībvalstīm, ir publicējusi pamatnostādnes, kas ir izklāstītas pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

2.7. Problēmas

Kaut arī minētajā regulā noteikts stingrs akreditācijas tiesiskais regulējums, lielākās problēmas regulas akreditācijas nodaļas īstenošanā turpmākajos gados radīs šīs sistēmas konsolidēšana un stiprināšana, kā arī informētības un labākas izpratnes par akreditācijas priekšrocībām veicināšana. Neskaitot virkni ar akreditāciju saistītu juridisku jautājumu, lai panāktu šo mērķi, arī turpmāk būs jāstiprina salīdzinošās izvērtēšanas sistēma kā galvenais instruments, ar ko nodrošina sertifikātu pastāvīgu kvalitāti visā ES. Turklāt akreditācijai paziņošanas nolūkā būs jāpiešķir lielāka nozīme, un tā būs sistemātiskāk jāizmanto ES tiesību aktos, ja tajos paredzēta novērtēšana un atbilstības novērtēšanas struktūru nozīmēšana. Šim nolūkam varētu būt arī nepieciešams, lai Komisija un EA izstrādā nozares akreditācijas shēmas, ar kurām nodrošinātu atbilstības novērtēšanas struktūru atbilstību tam kompetences līmenim, ko pieprasa Savienības saskaņošanas tiesību akti jomās, kurās ir specifiskas prasības¹¹.

3. SAVIENĪBAS TIRGUS UZRAUDZĪBAS SISTĒMA RAŽOJUMIEM

Šajā nodaļā sniegts kopsavilkums par to, kas panākts, īstenojot Regulas (EK) Nr. 765/2008 galvenos noteikumus saistībā ar tirgus uzraudzības sistēmas izveidi visiem saskaņotajiem ražojumiem vienotajā tirgū. Šī nodaļa papildina tajā ietekmes novērtējumā ietvertu informāciju, ko pievienoja Komisijas priekšlikumiem Regulai par patēriņa preču drošumu un Regulai par tirgus uzraudzību.

¹⁰ CERTIF 2010-08 Rev.1. Paziņošana, neizmantojot akreditāciju (Regulas (EK) Nr. 765/2008 5. panta 2. punkts).

¹¹ Sk. regulas 13. panta 3. punktu.

3.1. Prasības dalībvalstīm saistībā ar tirgus uzraudzības organizāciju

Kopš 2010. gada regula nosaka īpašas prasības dalībvalstīm saistībā ar tirgus uzraudzības organizāciju. Lielākā daļa šo valstu ir pielāgojušas savas administratīvās struktūras un izveidojušas īpašus risinājumus, lai nodrošinātu šo prasību ievērošanu. Dalībvalstu norādītās atbildes aptaujā par regulas īstenošanu¹² var apkopot šādi:

- *iestāžu atbildība un identitāte*: lielākajā daļā dalībvalstu šīs regulas ietvaros bija jāveic tikai nelielas esošo tirgus uzraudzības pasākumu korekcijas (piem., jāizveido tirgus uzraudzības veicināšanas programma), jo dalībvalstis saskaņā ar atbilstīgajiem valsts tiesību aktiem jau bija izveidojušas tirgus uzraudzības procedūras;
- *saziņas un koordinācijas mehānisms starp tirgus uzraudzības iestādēm*: dalībvalstīs atšķiras: dažreiz saziņas kanālu pamatā ir neoficiāla vienošanās, vai arī saziņa notiek, izmantojot tirgus uzraudzības koordinācijas organizāciju, darba grupu, kas atbild par jauno tiesisko regulējumu, vai Tirgus uzraudzības komiteju;
- *sūdzību izskatīšanas procedūra*: pirms regulas izveides vairums dalībvalstu jau bija izveidojušas sūdzību iesniegšanas sistēmas. Kaut arī šīs sistēmas regulāri tiek aktualizētas, lielākā daļa dalībvalstu norāda, ka tās var uzlabot vēl vairāk;
- *negadījumu un veselībai nodarītā kaitējuma novērošanas procedūra*: dažas dalībvalstis uzskata, ka ir nepieciešama labāka negadījumu datu sistēma, kurai par pamatu varētu izmantot pašreizējo ES Traumatisma datu bāzi;
- *tirgus uzraudzības iestāžu pilnvaru stiprināšana*: dalībvalstis veica dažas nelielas korekcijas, jo izpildes pilnvaras lielākoties atbilda regulas prasībām. Dažām dalībvalstīm bija jāgroza spēkā esošie tiesību akti, lai ievērotu Regulas (EK) prasības;
- *tirgus uzraudzības iestāžu finanšu resursu un cilvēkresursu palielināšana*: lielākajā daļā dalībvalstu budžeta samazinājumu dēļ tirgus uzraudzības finansējums un cilvēkresursi tika samazināti, savukārt pārējās dalībvalstīs būtiskas korekcijas līdz šim netika uzskatītas par nepieciešamām;
- *saimnieciskās darbības veicējiem piemērojamie sodi*: sodi saimnieciskās darbības veicējiem, kuri neievēro prasības, pastāvēja jau pirms regulas stāšanās spēkā, taču atsevišķas dalībvalstis tos mazliet grozīja pēc tam, kad tirgus uzraudzības iestādēm tika piešķirta jauna kompetence.

2010. gada sākumā visas dalībvalstis, kā arī Islande un Turcija, darīja zināmas Komisijai savas tirgus uzraudzības iestādes un to kompetences jomas atbilstīgi minētās regulas¹³ īpašajām prasībām. Šie paziņojumi sniedz labu pārskatu par pienākumu un atbildības sadali saskaņoto ražojumu tirgus uzraudzības jomā, tajā skaitā par attiecīgo kontaktinformāciju. Tos publicēja Komisijas tīmekļa vietnē¹⁴, un

¹² Pilnīgs pārskats par sniegtajām atbildēm atrodams pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā.

¹³ Sk. 17. pantu.

¹⁴ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/regulatory-policies-common-rules-for-products/new-legislative-framework/index_en.htm

tie nepārprotami veicina dalībvalstu tirgus uzraudzības iestāžu pārredzamību Savienībā.

3.2. Valstu tirgus uzraudzības programmas

Saskaņā ar regulu¹⁵ dalībvalstīm jāievieš, jāīsteno un regulāri jāatjaunina savas tirgus uzraudzības programmas. Tām arī jāinformē par šīm programmām citas dalībvalstis un Komisija un jāpadara tās pieejamas sabiedrībai, izmantojot internetu. Šo programmu mērķis ir ļaut citu valstu iestādēm, kā arī sabiedrībai kopumā saprast, kā, kad, kur un kurās jomās veic tirgus uzraudzību. Valsts programmās ir ietverta informācija par tirgus uzraudzības vispārēju organizāciju valsts līmenī (piem., koordinācijas mehānismiem starp iestādēm, tām piešķirtajiem resursiem, darba metodēm utt.) un par īpašām intervences jomām (piem., ražojumu kategorijām, riska kategorijām, lietotāju tipiem utt.).

Lielākā daļa dalībvalstu savas valsts (vispārīgās vai nozaru) programmas un jebkādu nepieciešamību tās pārskatīt Komisijai darīja zināmas 2010., 2011. un 2012. gadā (sk. 1. tabulu). Komisija 2012. gadā savā tīmekļa vietnē publicēja no dalībvalstīm, Islandes un Turcijas saņemto jaunāko valsts programmu nekonfidenciālās oriģinālversijas un tulkojumus¹⁶.

Dalībvalstu centieni kopumā ir vērtējami ļoti pozitīvi, neskatoties uz to, ka dažas valstis ir koncentrējušās uz informāciju par tirgus uzraudzības vispārējo organizāciju, bet citas ir izvēlējušās dot priekšroku informācijai par darbībām nozarē, līdz ar to šī informācija ne vienmēr ir pilnībā salīdzināma. Būtu jāuzlabo skaidrība par to, kā dalībvalstis ir organizējušas sadarbību un koordināciju starp dažādām iestādēm un ar muitu.

Komisija palīdzēja dalībvalstīm īstenot šos regulas noteikumus, it sevišķi ierosinot kopēju standartu to nozaru programmu izklāstīšanā. Tagad tas ievērojami sekmē valstu sniegtās informācijas salīdzināmību konkrētās ražojumu vai tiesību aktu jomās un ļauj tirgus uzraudzības iestādēm plānot pārrobežu sadarbību kopējo interešu jomās.

1. tabula. Valstu tirgus uzraudzības programmas (NMSP) — situācija 2010.–2012. gadā

Valsts	Programmas veids ¹⁷	2010	2011	2012
Apvienotā Karaliste	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Austrija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Beļģija	Vispārīga *	x	x	x
Bulgārija	Vispārīga *	x	x	x
Čehijas Republika	Nozaru	x	x	x
Dānija	Vispārīga un nozaru	x	x	x

¹⁵ Sk. 18. panta 5. punktu.

¹⁶ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/regulatory-policies-common-rules-for-products/national-market-surveillance-programmes/index_en.htm.

¹⁷ Šī situācija it sevišķi atspoguļo 2012. gadā izmantoto pieeju.

<i>Valsts</i>	<i>Programmas veids¹⁷</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>
Francija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Grieķija	Vispārīga	x	x	x
Igaunija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Islande	Vispārīga	x	x	x
Itālija	Vispārīga	x	x	x
Īrija	Vispārīga *	x	x	x
Kipra	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Latvija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Lietuva	Nozaru	x	x	x
Luksemburga	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Malta	Nozaru	x	x	x
Nīderlande	Nozaru	x	x	x
Polija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Portugāle	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Rumānija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Slovākija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Slovēnija	Vispārīga un nozaru	x	x	x
Somija	Nozaru	x	x	x
Spānija	Nozaru	--	x ¹⁸	x
Turcija	Vispārīga	x	x	x
Ungārija	Nozaru	x	x	x
Vācija	Vispārīga *	x	x	x
Zviedrija	Vispārīga un nozaru	x	x	x

* Šī programma ietver arī informāciju par specifiskām nozarēm, kaut arī tā nav sīki izklāstīta.

3.3. Ražojumi, kas rada nopietnu risku

Minētā regula dalībvalstīm uzliek vispārēju pienākumu gādāt par to, ka ražojumus, kuri var kaitēt lietotāju (patērētāju un strādājošo) veselībai vai drošībai vai citā veidā neatbilst ES saskaņošanas tiesību aktos izklāstītajām prasībām, izņem no tirgus,

¹⁸ Tikai ierobežotam ražojumu skaitam.

ierobežo to pieejamību tirgū vai aizliedz¹⁹. Turklāt tā nosaka, ka gadījumos, kad, pamatojoties uz atbilstīgu riska novērtējumu, tiek uzskatīts, ka ražojums rada nopietnu risku, dalībvalstīm nekavējoties jāinformē Komisija par veiktajiem pasākumiem, izmantojot ātrās ziņošanas sistēmu *RAPEX*²⁰.

Regulā iekļaujot atsauci uz sistēmu *RAPEX*, tiek atzīts šī informācijas apmaiņas mehānisma nozīmīgums tirgus uzraudzības jomā vienotajā tirgū un šī mehānisma saistība ar katram ražojumam paredzētajiem noteikumiem. *RAPEX* atsauces rezultātā tika paplašināts arī pienākums sūtīt *RAPEX* paziņojumus saistībā ar visām precēm, ko aptver ES saskaņošanas tiesību aktu jomas, tajā skaitā profesionālai lietošanai paredzētiem ražojumiem (piem., rūpnieciskām iekārtām) un ražojumiem, kuri var kaitēt sabiedrības interesēm, neskaitot veselību un drošību (piem., videi, drošībai, komercdarījumu godīgumam utt.).

Minētais paplašinājums īpaši veicina strādājošo aizsardzību²¹ un vides aizsardzību²², kaut arī kopējais jaunu paziņojumu skaits regulas īstenošanas pirmajos divos gados bija diezgan neliels. Līdztekus *RAPEX* paziņojumiem saskaņā ar Direktīvu par produktu vispārēju drošību Komisija 2010. gadā saņēma 20 paziņojumus atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 765/2008 (7 no tiem saistībā ar ražojumiem, kuri rada nopietnu risku); 2011. gadā tā saņēma 25 šādus paziņojumus (17 no tiem saistībā ar ražojumiem, kuri rada nopietnu risku)²³. Kopumā 9 valstis nosūtīja paziņojumus par profesionālai lietošanai paredzētām precēm un ražojumiem, kuri varētu kaitēt sabiedrības interesēm, neskaitot veselību un drošību.

Jaunākās tendences norāda uz paziņojumu skaita pieaugumu, jo 2012. gadā Komisija kopumā apstiprināja 37 jaunus paziņojumus, no kuriem 31 bija par ražojumiem, kuri rada nopietnu risku. Tajā pašā laikposmā paziņojumus sniedza vēl kāda cita dalībvalsts. Paredzams, ka laika gaitā šie skaitļi pavisam noteikti pieaugs, jo dalībvalstis profesionālai lietošanai paredzētu ražojumu jomās kļūst proaktīvākas un pilnībā pielāgo savu praksi plašākai *RAPEX* darbības jomai.

No Komisijas puses šīs regulas īstenošana ir prasījusi dažus centienus koordinēt jauno paziņojumu novērtēšanai nepieciešamo kompetenci un pielāgot spēkā esošās darbības procedūras šīs sistēmas paplašinātajai darbības jomai. Jaunas *RAPEX* paziņojumu sniegšanas IT platformas, sauktas par *GRAS-RAPEX*²⁴, izveides pabeigšana bija milzīgs progress jaunu paziņojumu apstrādāšanas jomā.

¹⁹ Sk. 16. pantu.

²⁰ Sk. 20. un 22. pantu. *RAPEX* ir ātrās ziņošanas sistēma, ko izveidoja saskaņā ar DPVD 12. pantu.

²¹ Piemēri ir paziņojums par lauksaimniecībā izmantotās barības jaukšanas iekārtas neatbilstību Direktīvai 2006/42/EK par mašīnām pēc tam, kad tā paziņotājā valstī izraisīja nāves gadījumu, un par dažādiem bīstamiem instrumentiem, kuri, kā tika konstatēts, neatbilst Zemsprieguma direktīvai 2006/95/EK.

²² Piemēri ir paziņojumi par dažādiem patērētāju aizsardzības līdzekļiem un rotaļlietu iepakojumiem, kuru sastāvā esošais kadmija apjoms pārsniedza *REACH* regulā (EK) 1907/2006 atļauto līmeni, un paziņojumi par pirotehniku, kuras sastāvā ir noturīgie organiskie piesārņotāji.

²³ Sīkāka informācija par šiem paziņojumiem (paziņotājas dalībvalstis, ražojumu kategorijas utt.) ir pieejama *RAPEX* 2010. gada un 2011. gada pārskatu 2.3. nodaļā, kas pieejami tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/key_docs_en.htm.

²⁴ *GRAS-RAPEX* 2012. gada 29. maijā aizvietoja *RAPEX-REIS* lietojumprogrammatūru. Jaunajā IT platformā ir ietvertas modernākas funkcijas, starp tām — nolaižamā saraksta izvēlnes, kuras ļauj *RAPEX* kontaktpunktiem augšupielādēt informāciju par profesionālai lietošanai paredzētiem ražojumiem un citiem riskiem, neskaitot veselību un drošību.

3.4. Atbilstīga riska novērtēšanas metodika

Kā daļu no *SOGS* grupu veiktās regulas īstenošanas Komisija 2011. gadā izveidoja riska novērtēšanas darba grupu, kuras sastāvā bija dalībvalstu eksperti. Šīs darba grupas uzdevums bija sniegt konsultācijas par atbilstīgiem riska novērtējuma veikšanas līdzekļiem visiem nepārtikas produktiem un visiem riskiem, kas ietilpst saskaņošanas tiesību aktu jomā. Spēkā esošās *RAPEX* pamatnostādnes²⁵ jau nosaka riska novērtēšanas metodiku patēriņa precēm, un dalībvalstīm tās pavisam noteikti ir svarīgs atsaucis avots. Darba grupai tika lūgts novērtēt: (i) vai spēkā esošā metodika, kas galvenokārt koncentrējas uz nesaskaņotajiem ražojumiem, varētu pienācīgi ņemt vērā saskaņoto ražojumu tiesiskās prasības; (ii) kā risināt nepieciešamību novērtēt riskus sabiedrības interesēm, neskaitot veselību un drošību, kuras šī metodika neņem vērā.

Projekta beigās riska novērtēšanas darba grupa secināja, ka *RAPEX* pamatnostādnes norādītā metodika ir labs pamats, taču tās piemērotība saskaņotajai jomai būtu jāuzlabo, iekļaujot skaidras atsauces uz ražojumu pamatprasībām un attiecīgajiem saskaņotajiem standartiem. Turklāt metodikas valoda jāpielāgo plašākam sabiedrības interešu kopumam, koncentrējoties uz jēdzienu "kaitējums", nevis "trauma"²⁶.

3.5. Vispārējā informatīvā atbalsta sistēma — ICSMS

Saskaņā ar regulu Komisija izstrādā un uztur vispārēju arhivēšanas un informācijas apmaiņas sistēmu par jautājumiem, kas attiecas uz tirgus uzraudzības darbībām²⁷.

Komisijas eksperti izvērtēja iespējamās alternatīvas (esoša instrumenta iegādi, jauna instrumenta izveidi utt.) un secināja, ka piemērotākais risinājums būtu ICSMS instrumenta (Tirgus uzraudzības informācijas un saziņas sistēma) iegāde, kas ir vienīgā tāda veida informācijas sistēma, kas pašlaik jau darbojas. Tobrīd ICSMS kā tirgus uzraudzības iestāžu saziņas līdzekli jau izmantoja 12 ES/EBTA dalībvalstis (Apvienotā Karaliste, Austrija, Beļģija, Igaunija, Kipra, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Slovēnija, Šveice, Vācija un Zviedrija), lai apmainītos ar informāciju par izmeklējumiem saistībā ar noteiktiem ražojumiem un ar tiem saistītām darbībām.

2011. gada novembrī Komisija vienojās ar ICSMS-AISBL (iestāde, kas pārgrupē tirgus uzraudzības iestādes ES/EBTA dalībvalstīs, kuras izmanto ICSMS) un LUBW (Vides mērījumu aģentūra, kas atrodas Bādenes-Virtembergas Vides un transporta ministrijas pakļautībā, kur fiziski atrodas ICSMS) iegādāties ICSMS par 1 940 940 euro. Saskaņā ar līgumu ICSMS-AISBL un LUBW apņēmas:

- nodot Komisijai ICSMS instrumenta intelektuālā īpašuma tiesības;
- integrēt dalībvalstis, kuras vēl nav ICSMS locekles, un apmācīt lietotājus no jaunajām ICSMS dalībvalstīm. Pirmās apmācības notika 2012. gada maijā–jūnijā;

²⁵ Pieņemtas ar Komisijas 2009. gada 16. decembra Lēmumu 2010/15/ES, OV L 22, 26.1.2010., 1. lpp., http://ec.europa.eu/consumers/safety/rapex/docs/rapex_guid_26012010_lv.pdf

²⁶ Dokuments *SOGS-MSG N031Rev1* vai *CERTIF 2012-01 Rev1*.

²⁷ Sk. regulas 23. pantu.

- sniegt tehnisko atbalstu un palīdzību visiem ICSMS lietotājiem (ieskaitot palīdzības dienestu);
- ik dienu pārvaldīt ICSMS un nodrošināt pakalpojuma kvalitāti;
- nodot Komisijai zinātību par ICSMS.

ICSMS izmanto internetu un līdz ar to sekmē visaptverošu informācijas apmaiņu starp visām tirgus uzraudzības struktūrām. Šī sistēma lietotājiem ļauj ātri un efektīvi apmainīties ar testu rezultātiem, ražojumu identifikācijas datiem, fotogrāfijām, saimnieciskās darbības veicēju sniegto informāciju, riska novērtējumiem, kuros ietverta informācija par bīstamību, negadījumu ziņojumiem un uzraudzības iestāžu veiktajiem pasākumiem.

ICSMS ir divas daļas — publiski nepieejamā un publiski pieejamā. Publiski nepieejamo daļu lieto tirgus uzraudzības iestādes. To var izmantot arī muitas iestādes un ES ierēdņi. Tajā ietverta visa pieejamā informācija (ražojuma apraksts, testu rezultāti, veiktie pasākumi utt.). Publiski pieejamo daļu lieto patērētāji un saimnieciskās darbības veicēji. Publiski pieejamajā informācijā norādīti tikai tie dati, kas attiecas uz ražojumu un tā neatbilstību, nevis iekšējas lietošanas dokumentiem (t. i., starp iestādi un ražotāju/importētāju utt.).

ICSMS apkopo testu rezultātus jau par vairāk nekā 47 500 ražojumu un uzskaita vairāk nekā 650 iestādes visās EEZ valstīs saistībā ar vairāk nekā 45 direktīvām. Lietotāju kontu skaits ir sasniedzis 3600. ICSMS ļauj visiem iekšējiem un ārējiem lietotājiem veikt īpašu meklēšanu. Meklēšanu var veikt, piemēram, ņemot vērā atsevišķus ražojumus un arī ražojumu grupu testu rezultātus. Var iegūt testa rezultātus par ražojumiem no konkrētām valstīm. Var iegūt informāciju par ražojumiem, kurus aptver konkrētas direktīvas, paziņojumi par drošības klauzulu, informācija par *RAPEX* paziņojumiem, par ražotājiem, importētājiem un tirgotājiem. Konfidencialitātes aspektus aizsargā piekļuves tiesību sistēma.

Katra tirgus uzraudzības iestāde var ievadīt datus par izmeklētajiem ražojumiem, kuri vēl nav ietverti datubāzē, un pievienot komentārus jau izveidotai ražojuma informatīvajai dokumentācijai, t. i., atsauksmes par tirgus uzraudzības iestāžu darbībām saistībā ar izmeklētajiem ražojumiem. Turklāt pastāv iespēja nodot citai iestādei atbildību par kādu ražojumu (tā saucamā "stafetes kociņa nodošana"), ko arī plaši izmanto.

Vēl ir pārāgri izvērtēt ICSMS līgumu, jo to parakstīja 2011. gada novembrī un nesen šo sistēmu sāka ieviest ES valstīs, kuras nebija tās locekles. Tomēr, ņemot vērā ICSMS potenciālu, šis līgums Komisijai un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām (valsts iestādēm, ražotājiem, pilsoņiem) ir ārkārtīgi izdevīgs. Saskaņā ar šo regulu izveidotās vispārējās informatīvā atbalsta sistēmas mērķis ir būt par politikas instrumentu, kas veicina tirgus uzraudzību visā Eiropas Savienībā, jo īpaši palielinot valsts līmenī veikto izmeklējumu efektivitāti un saskaņotību.

Eksperti, kuri izmanto ICSMS, uzskata, ka informācijas apmaiņa par testu rezultātiem un izmeklējumiem tirgus uzraudzības iestādēm rada šādas priekšrocības:

- steidzama iejaukšanās: ir iespējams nekavējoties paziņot informāciju par nedrošiem ražojumiem un līdz ar to nekavējoties rīkoties;

- atturēšana: ir iespējams ātrāk identificēt "melnās avis" ražotāju vidū un efektīvāk tās sodīt;
- izvairīšanās no darba dublēšanās: vienas uzraudzības iestādes testu rezultāti nekavējoties būs pieejami pārējām dalībvalstīm;
- iespēja izveidot statistiku pēc nozares, ražojuma utt.;
- visu jautājumu par ražojumu neatbilstību aptveršana.

Turklāt ICSMS nodrošina vērtīgu platformu Eiropas tirgus uzraudzības politikas īstenošanai, izveidojot pamatu šādiem procesiem:

- plaša mēroga tirgus intervences koordinācija pret aizdomīgiem ražojumiem;
- paraugpraksi izstrāde, vispārēju zināšanu un pieredzes apmaiņa;
- kopējas pieejas tirgus uzraudzībai pieņemšana dažādās valstīs (tādējādi izvairoties no konkurences izkropļojuma);
- ES tirgus uzraudzības informācijas enciklopēdijas pieejamība;
- pilsoņu informēšana par neatbilstīgiem ražojumiem un kompetento iestāžu kontaktinformācijas sniegšana²⁸.

3.6. Atbalsts administratīvajai sadarbībai

Regula (EK) Nr. 765/2008 sniedz Komisijai juridisko pamatu dalībvalstu finansiālam atbalstam un palīdzības sniegšanai saistībā ar ADCO (Administratīvā sadarbība tirgus uzraudzības jomā) grupas darbībām²⁹.

Administratīvās sadarbības grupas tirgus uzraudzības jomā galvenais mērķis ir nodrošināt direktīvu tehnisko noteikumu (sertifikācijas procedūru) atbilstīgu un vienādu piemērošanu un tādējādi ierobežot dalībvalstu piemēroto ierobežojumu izmantošanu attiecībā uz tādu ražojumu laišanu tirgū, kuru atbilstība ir apstiprināta.

Pašlaik ir divdesmit ADCO grupas. Kopumā tās rīko aptuveni 40 sanāksmes gadā un aptver tādas jomas kā būvniecība, rotaļlietu drošums, trokšņa emisijas, pirotehnika, radio un telekomunikāciju galiekārtas, elektromagnētiskā saderība, zemsprieguma iekārtas, medicīnas ierīces, iekārtas un aizsardzības līdzekļi izmantošanai sprādzienbīstamā vidē, spiediena iekārtas un pārvietojamas spiediena iekārtas, mehānismi, pacelāji, trošu ceļi, individuālās aizsardzības līdzekļi, ekodizains, energomarķējums, mērinstrumenti un neautomātiskie svēršanas instrumenti vai izpriecu kuģi. To dalībnieki ir valsts tirgus uzraudzības iestāžu amatpersonas, kas arī vada šīs sanāksmes. Šajās grupās ir pārstāvēta arī Komisija.

Tomēr ir konstatēts, ka atšķiras dažādu nozaru ADCO grupu sanāksmju apmeklētība. Galvenais iemesls, kāpēc dažās grupās ir mazs apmeklējums, liekas, ir finansiālo līdzekļu trūkums pārstāvju ceļa izdevumu un izmitināšanas segšanai. No otras puses,

²⁸ Sk. 19. panta 2. punktu.

²⁹ Sk. 32. panta 1. punkta e) apakšpunktu.

dažas tirgus uzraudzības iestādes nepiesakās grupas vadīšanai tā paša iemesla dēļ — finanšu trūkums sanāksmju rīkošanai.

4. ES TIRGŪ IEVESTO RAŽOJUMU KONTROLE

Regula (EK) Nr. 765/2008 izklāsta arī kontroļu uz ārējās robežas reglamentējošos noteikumus³⁰. Šo noteikumu vispārējais mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstis ir izveidojušas pienācīgus kontroles mehānismus, lai pārbaudītu trešo valstu izcelsmes ražojumu, kurus laiž ES tirgū, atbilstību Savienības tiesību aktos noteiktajām prasībām. Šim nolūkam regula nosaka pamatprincipus par kontroļu uz ārējās robežas darbību, preču laišanas brīvā apgrozībā atļaušanu vai aizliegšanu un par visu šajos abos pasākumos iesaistīto iestāžu sadarbību. Šie noteikumi balstās uz Padomes Regulu (EEK) Nr. 339/93³¹, ko atcēla ar šo regulu.

4.1. Īstenošana dalībvalstīs

Tādēļ dalībvalstis īstenoja īpašus kontroļu uz robežas noteikumus, izmantojot šādus pasākumus:

- izveidoja vienotu kontaktpunktu, lai veicinātu kontroļu uz robežas efektivitāti;
- nodrošināja finansējumu kontrolēm uz robežas;
- izstrādāja kontroļu uz robežas īstenošanas politiku;
- paplašināja kontroles uz robežas, lai aptvertu lielāku skaitu ieviešanas vietu;
- nodrošināja kontroļu uz robežas mērķtiecīgu veikšanu un novērsa negatīvu ietekmi uz tirdzniecības veicināšanu;
- izveidoja rakstiskus nolīgumus starp muitas un tirgus uzraudzības iestādēm, lai stiprinātu sadarbību kontroļu uz robežas jomā;
- uzlaboja sadarbību starp muitas un tirgus uzraudzības iestādēm (piem., uzlaboja informācijas apmaiņu, pastiprināja sadarbību ar trešo valstu tirgus uzraudzības iestādēm);
- sniedza atbalstu muitas ierēdņiem, kuri īsteno muitas pārbaudes;
- veica riska analīzes vai sniedza atbalstu to veikšanā;
- saskaņoja muitas pasākumus;
- apmācīja muitas ierēdņus.

4.2. Komisijas pamatnostādnes

Lai veicinātu Regulas (EK) Nr. 765/2008 īstenošanu, Komisija kopā ar dalībvalstīm ir izstrādājusi Pamatnostādnes par ievesto produktu drošības un atbilstības pārbaudēm³². Šīs pamatnostādnes ir iecerētas kā līdzeklis, ar kura palīdzību muitas dienesti un tirgus uzraudzības iestādes uzlabo sadarbības metodes un labu administratīvo praksi. Tajā pašā laikā galvenā uzmanība pamatnostādnēs ir pievērsta praktiskiem jautājumiem, ar kuriem muitas dienesti saskaras, veicot ar produktu drošumu un atbilstību saistītu kontroli.

³⁰ Sk. 27., 28. un 29. pantu.

³¹ Padomes 1993. gada 8. februāra Regula (EEK) Nr. 339/93 par tādu produktu pārbaudēm attiecībā uz atbilstību produktu drošības noteikumiem, kurus importē no trešām valstīm (OV L 40, 17. 2.1993., 1. lpp.).

³² http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/common/publications/info_docs/customs/product_safety/guidelines_lv.pdf.

Pamatnostādnes veido vispārīgā daļa un speciālā daļa. Vispārīgā daļa ir ļoti svarīga, lai izprastu vispārēji piemērojamus ES tiesību aktus un jo īpaši pienākumus attiecībā uz drošuma un atbilstības kontroli un sadarbību starp dalībvalstu atbildīgajām iestādēm. Pamatnostādņu speciālo daļu veido praktiski līdzekļi muitas ierēdņiem, t. i., informācijas lapas un jautājumu saraksti atsevišķām ražojumu grupām ar mērķi vienkāršot kontroles.

Komisija koordinē dalībvalstu centienus izplatīt un izmantot šīs pamatnostādnes valsts līmenī. Tā arī ir iesaistīta plašā valsts vizīšu programmā, lai sniegtu pēc iespējas plašākus norādījumus valsts amatpersonām un risinātu iespējamus radušos specifiskos jautājumus.

Visas šīs iniciatīvas finansē programma "Muita 2013"³³.

5. CE ZĪME UN ATBILSTĪBAS NOVĒRTĒŠANA

Iepriekš Komisija saimnieciskās darbības veicēju, it sevišķi MVU vidū, konstatēja izpratnes trūkumu par CE zīmes nozīmi. Šā iemesla dēļ Regula (EK) Nr. 765/2008 izklāsta vispārējus principus, kas reglamentē CE zīmes lietošanu. Saistībā ar to pēc Eiropas Parlamenta pieprasījuma un kā daļu no regulas īstenošanas procesa Komisija apņēmas īstenot informācijas kampaņu par CE zīmi, kuras mērķgrupa jo īpaši būtu saimnieciskās darbības veicēji (galvenokārt pievēršoties MVU), kā arī valsts iestādes un patērētāji.

5.1. Informācijas kampaņa par CE zīmi

CE zīmes informācijas kampaņas mērķis bija paplašināt ieinteresēto personu zināšanas par CE zīmi. To 2009. gadā finansēja Uzņēmējdarbības un inovāciju programma, un tā kopumā izmaksāja 2 miljonus euro. Kampaņa sākās 2010. gada 1. ceturksnī un beidzās 2012. gada martā.

Kampaņas ietvaros tika veikti šādi pasākumi:

- tika izveidota speciāla tīmekļa vietne visās ES/EBTA valodās, kas kalpo kā vienots kontaktpunkts informācijai par CE zīmi (<http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/cemarking/>);
- tika izveidots stends, ko izmantot dalībai tirdzniecības izstādēs³⁴; visās ES/EBTA dalībvalstīs notika izglītojoši semināri (Šveicei un Lihtenšteinai bija viens kopīgs seminārs);
- tika publicētas profesionāļiem un patērētājiem paredzētas informācijas lapas un brošūras visās ES/EBTA valodās; tika uzņemti divi videoklipi un izveidots

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 23. maija Lēmums Nr. 624/2007/EK, ar ko izveido muitas rīcības programmu Kopienā.

³⁴ Dalība šādās tirdzniecības izstādēs: *Hannover Messe 2010* (2010. gada aprīlī), *Paris Hopital Expo* (2010. gada maijā), *London CEDIA EXPO* (2010. gada jūnijā), *Berlin IFA* (2010. gada septembrī), *Madrid Orto Pro Care* (2010. gada septembrī-oktobrī), *Krakow Eurotool* (2010. gada oktobrī), *Nuernberg International Toy fair* (2011. gada februārī), *Milano fair* (2011. gada janvārī), *Hannover Cebit* (2011. gada martā), *Brno* (Čehijas Republika) *Amper fair* (2011. gada martā-aprīlī), *Hannover Messe* (2011. gada aprīlī).

reklāmas materiāls; tika publicētas informatīvās lapas visās ES/EBTA valodās par situāciju saistībā ar CE zīmēm dažādās nozarēs un dažādi raksti specializētajās publikācijās.

Liekas, ka šī kampaņa savus mērķus ir sasniegusi. Atsauksmes pēc semināriem un tirdzniecības izstādēm (lielais dalībnieku skaits³⁵ un to sniegtie pozitīvie rakstiskie novērtējumi), augstais informācijas materiālu pieprasījums³⁶ un drukāto un tiešsaistes plašsaziņas līdzekļu lielā interese³⁷ pierāda, ka šī kampaņa bija veiksmīga.

Turklāt lielākā daļa jautājumu, kurus ieinteresētās personas uzdeva par CE zīmi, parāda, ka ieinteresētās personas tagad vairāk pārzina CE zīmes nozīmi un ir vairāk informētas par savām tiesībām un pienākumiem. Komisijai adresēto ieinteresēto personu rakstisko jautājumu skaits kampaņas laikā ir pieaudzis. Šie jautājumi kļūst arvien sarežģītāki un detalizētāki, tādējādi norādot uz daudz labākām zināšanām par CE zīmi nekā agrāk. Turklāt tīmekļa vietnē norādītās pamatnostādnes samazina iespējamās kļūdīšanās un pārprasšanas risku.

5.2. Pamatnostādnes nozares likumdevējam un citām ieinteresētajām personām

CE zīmes pareizs lietojums paredz labu izpratni par dažādiem ražojumiem piemērojamajām atbilstības novērtēšanas procedūrām. Lai palīdzētu likumdevējiem, valsts iestādēm, akreditācijas struktūrām, atbilstības novērtēšanas struktūrām, saimnieciskās darbības veicējiem un citām ieinteresētajām personām izvēlēties pareizās novērtēšanas procedūras, Komisija ar politikas dokumentu palīdzību sniedza konkrētas pamatnostādnes.

- *SOGS-N593 EN* vai *CERTIF 2009-03* "Ievirzes Lēmumā 768/2008 norādīto moduļu izvēlei un īstenošanai un MVU īpatnības atbilstības novērtēšanas jomā" sniedz norādes nozares likumdevējam par to, kā izvēlēties atbilstības novērtēšanas moduļus no Lēmumā Nr. 768/2008/EK norādītās "izvēlnes". Turklāt tas sniedz norādes paziņotajām struktūrām, kas veic atbilstības novērtēšanu. Ievērojot labāka tiesiskā regulējuma mērķi, likumdevējam jāņem vērā ražojuma sarežģītība, attiecīgās nozares uzņēmumu lielums (piem., MVU), attiecīgā tehnoloģija, risks sabiedrības interesēm, masveida vai sērijveida ražošanas procesa īpatnības. Paziņotajām struktūrām līdzīgi jāizvairās no saimnieciskās darbības veicēju liekas apgrūtināšanas, taču saglabājot nepieciešamo sabiedrības interešu aizsardzības augsto līmeni.
- *SOGS-N594 EN* vai *CERTIF 2009-04* "Ievads jaunā tiesiskā regulējuma atbilstības novērtēšanas jomā, kā to nosaka Lēmums 768/2008" ir paredzēts jaunajiem atbilstības novērtēšanas dalībniekiem (likumdevējam, paziņotajām struktūrām, ražotājiem). Tajā izskaidrots atbilstības novērtēšanas process un raksturoti tā mehānismi un loma ražojuma piegādes ķēdē. Turklāt tas skaidro iesaistīto ieinteresēto personu lomu un sniedz atbilstības novērtēšanas procedūras sīku analīzi, kā to paredz Lēmums 768/2008.

³⁵ Semināros piedalījās gandrīz divi tūkstoši interesentu. Dažās tirdzniecības izstādēs kampaņas stendu apmeklēja vairāk nekā divi tūkstoši cilvēku, un vairāk nekā divi simti apmeklētāju iesaistījās padziļinātās sarunās ar stenda personālu.

³⁶ Tika izdalītas sešdesmit tūkstoši informācijas lapu un brošūru kopiju.

³⁷ Vairāk nekā simts četrdesmit publikācijas žurnālos, informatīvajās vēstulēs un specializētajās tīmekļa vietnēs.

- *SOGS N612 NE* vai *CERTIF 2009-08* "Saskaņotu standartu izmantošana, lai novērtētu atbilstības novērtēšanas struktūru kompetenci jaunā tiesiskā regulējuma kontekstā" lielākoties ir paredzēts akreditācijas struktūrām un katram no atbilstības novērtēšanas moduļiem norāda, kurš no ES *Oficiālajā Vēstnesī* publicētajiem saskaņotajiem standartiem atspoguļo kritērijus, kuri atbilstības novērtēšanas struktūrām jāizpilda, lai tās tiktu paziņotas attiecībā uz konkrēto moduli.

Minētie dokumenti ir pieejami Komisijas tīmekļa vietnē³⁸.

---

³⁸

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/certif_doc_en.htm.